

บทที่ 6

ดัชนีปริจเฉทในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม

ระนาบโครงสร้างวัจนกรรมเป็นองค์ประกอบของปริจเฉทการสนทนาส่วนที่แสดงเจตนาในการสื่อสารของผู้พูดที่เรียกว่าวัจนกรรม ที่ปรากฏในสถานการณ์การสื่อสาร ระนาบนี้แสดงให้เห็นการเรียงลำดับวัจนกรรมว่า วัจนกรรมที่เกิดก่อนส่งผลให้เกิดวัจนกรรมใดเกิดตามมาภายหลัง

6.1 หน้าที่หลักและหน้าที่รองของดัชนีปริจเฉทในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม

จากการศึกษาข้อมูลพบว่า ดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักในระนาบนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 17 ดัชนี ได้แก่ na' de: ko' no' hen'bo' si' lew'pho:t' me' de' ti' du' the' no: dua' ha' wa:'ti' ซึ่งแสดงให้เห็นหน้าที่ย่อยในระนาบนี้ 8 หน้าที่คือ

หน้าที่แสดงเจตนาขอความสนใจ	แสดงด้วยดัชนีปริจเฉท	<u>na'</u> <u>de:</u> <u>ko'</u>
หน้าที่แสดงเจตนาขอการสนับสนุน	แสดงด้วยดัชนีปริจเฉท	<u>no'</u> <u>hen'bo'</u>
หน้าที่แสดงเจตนาขอร้อง	แสดงด้วยดัชนีปริจเฉท	<u>si'</u> <u>lew'pho:t'</u> <u>me'</u> <u>de'</u> <u>ti'</u> <u>du'</u>
หน้าที่แสดงเจตนาโน้มน้าวใจ	แสดงด้วยดัชนีปริจเฉท	<u>the'</u>
หน้าที่แสดงเจตนาบ่นรำพึง	แสดงด้วยดัชนีปริจเฉท	<u>no:</u>
หน้าที่แสดงเจตนาแย้งความ	แสดงด้วยดัชนีปริจเฉท	<u>dua'</u>
หน้าที่แสดงเจตนาถามย้ำ	แสดงด้วยดัชนีปริจเฉท	<u>ha'</u>
หน้าที่แสดงเจตนาถามทดสอบความเข้าใจ	แสดงด้วยดัชนีปริจเฉท	<u>wa:'ti'</u>

6.1.1 ดัชนีปริจเฉททำหน้าที่หลักแสดงเจตนาขอความสนใจ

6.1.1.1 na' เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงเจตนาขอความสนใจ

หน้าที่รองแสดงบทบาทของผู้พูดว่าเป็นผู้เสนอความในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบนิกออกและคิออกอยู่ในระนาบสถานะของเนื้อหา นอกจากนี้ในบางบริบทยังแสดงการส่งผลัดในระนาบโครงสร้างผลัดอีกด้วย

กธ^๑ แสดงการขอให้ผู้ฟังให้ความสนใจกับคำกล่าวของผู้พูดในขณะนั้นหรือที่กำลังจะกล่าวต่อไป เนื่องจากผู้พูดปรารถนาหรือคาดหวังการตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งจากผู้ฟัง เช่น ตอบคำถาม ทำตามที่สั่ง หรือฟังในสิ่งที่จะเล่า ผู้พูดจะใช้ กธ^๑ ในฐานะที่เป็นผู้เสนอความ ทุกครั้งไป และในการกล่าวด้วยผู้พูดจะมีสมมติฐานว่า สิ่งที่ผู้พูดกล่าวเป็นสาระที่ไม่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังในขณะนั้น แต่เมื่อผู้พูดกล่าวถึงผู้ฟัง สามารถทำความเข้าใจและนึกออกได้โดยอาศัยการตีความจากบริบทการสนทนาพร้อมกับความรู้เดิมที่ผู้ฟังมีอยู่ หรือในบางบริบทผู้พูดมีสมมติฐานว่า สิ่งที่ผู้พูดพูดเป็นสาระที่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังอยู่แล้วในขณะนั้น เนื่องจากเป็นสาระที่ผู้ฟังเคยกล่าวมาแล้วครั้งหนึ่ง หากแต่ผู้พูดต้องการขอคำยืนยันจากผู้ฟังเป็นการตรวจสอบว่าเป็นความจริง ดังนั้น กธ^๑ ที่ปรากฏในบริบทเช่นนี้ จะแสดงการส่งผลัดเป็นหน้าที่รองอีกประการหนึ่ง

ตัวอย่าง (61) บทสนทนา "มาแวะเยี่ยมเยียน" (บรรทัดที่ 375-376)
 C: กธ^๒ ba:n^๓ so:n^๓ ho:n^๒ ho:^๖ man^๔ ka^๒ bo^๒ mi:^๔ phu:^๑ kep^๒ phu:^๑ kuat^๒, =
 บ้าน ช่ง ห้อง หอ มัน ก็ ไผ่ มี ผู้ เก็บ ผู้ กวาด
 bo^๔ li:ap^๓ lo:^๓, to:n^๓ a^๒ pha:^๔ กธ^๖.

ไม่ เรียบ ร้อย ต้อง อ กัย

รูปดัชนีปริจเฉท กธ^๖ ทำหน้าที่ในระนาบต่างๆดังนี้

โครงสร้างวัจนกรรม : แสดงเจตนาบอกให้ผู้ฟังให้ความสนใจกับคำกล่าวของผู้พูด เนื่องจากผู้พูดปรารถนาหรือคาดหวังการตอบสนองจากผู้ฟังคือ ต้องการให้ผู้ฟังกระทำตามที่ผู้พูดขอร้อง

กรอบผู้ร่วมสนทนา : แสดงว่าผู้พูดกล่าวด้วยในฐานะที่เป็นผู้เสนอความ กล่าวคือเป็นผู้ขอร้อง

สถานะของเนื้อหา : แสดงว่าผู้พูดมีสมมติฐานว่าคำขอร้องของผู้พูดเป็นสาระที่ไม่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังในขณะนั้นแต่ผู้ฟังสามารถทำความเข้าใจและนึกออกได้โดยอาศัยการตีความจากบริบทการสนทนา

ตัวอย่าง (62) บทสนทนา "ตัฟเพเทระ" (บรรทัดที่ 178-180)
 B: mɛ:^๓ nan^๒ กธ^๒ กธ^๔, thi:^๓ lo:m^๓ na:w^๕ maj^๔ maj^๔ กธ^๒ มธ^๔, บธ^๒ ธฟ^๑ นฟ^๑, ko:^๒ ka^๒ =
 วัน นั้น ที่ เริ่ม ทนาว ใหม่ ใหม่ หนอย ก็
 khan^๔ khan^๑ hu:^๕, บธ^๒ ธฟ^๑ นฟ^๑, hu:^๑ man^๔ ka^๑ lo:m^๓ pen^๕ lan^๔ khe:^๔ =
 คั้น คั้น หัว หัว มัน ก็ เริ่ม เป็น รัง แด

A:

ข^๑.

B: ng^4 phi:³ ng^4 , na:² na:w⁵ ma:⁴ ng^2 ng^4 .

หน้า ทนาว มา

A:

ng^1 .

nlə², laŋ¹ khe:¹ la:⁴ la:⁵.

เนีย รัง แค เยื่อ เยอะ

B เล่าให้ A ฟังว่า ในช่วงฤดูหนาวพอลอากาศเริ่มหนาวใหม่ๆ ศีรษะของ B ก็จะเริ่มเป็นรังแคและมีอาการคันศีรษะ ในบทสนทนา B จะเป็นผู้เสนอความ ส่วน A ก็จะเป็นผู้สนองความโดยจะแสดงการรับรู้คำกล่าวของ B และมีการยกตัวอย่างสนับสนุนความคิดเห็นของ B ที่ว่า พอลหน้าหนาวมาถึงศีรษะก็จะเป็นรังแค ว่าคนก็คิดตรงกันกับ B เพราะคนก็เป็นรังแคเหมือนกัน

รูปดัชนีปริจเฉท ng^4 ทำหน้าที่ในระนาบต่างๆ ดังนี้

โครงสร้างวัจนกรรม : แสดงเจตนาบอกให้ผู้ฟังให้ความสนใจกับคำกล่าวของผู้พูดและสิ่งที่ผู้พูดจะกล่าวต่อไป เนื่องจากผู้พูดปรารถนาหรือคาดหวังการตอบสนองจากผู้ฟัง ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังสนใจฟังสาระที่ผู้พูดจะนำเสนอต่อไป

กรอบผู้ร่วมสนทนา : แสดงว่าผู้พูดกล่าวถ้อยในฐานะที่เป็นผู้เสนอความ กล่าวคือเป็นผู้บอกเล่าหรือนำเสนอข้อเท็จจริง

สถานะของเนื้อหา : แสดงว่าผู้พูดมีสมมติฐานว่าสาระที่ผู้พูดนำเสนอเป็นสาระที่ไม่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังในขณะนั้น แต่ผู้ฟังสามารถทำความเข้าใจและนึกออกได้โดยอาศัยการตีความจากบริบทร่วมกับความรู้เดิมที่ผู้ฟังมีอยู่

ตัวอย่าง (63) บทสนทนา "ศัพท์เพะ" (บรรทัดที่ 104-106)

A: o^1 khə:¹ than⁴ sa¹ maj⁵ the⁴ ba:n³ ni², mi:¹ kok⁴ mi:¹ kek⁴ ja:ŋ⁴ di:⁵ le:j¹. na:m³ jen⁵ =

ทำไม ทัน ส มัย นึก บ้าน นี้ มี กือก มี เก็ก อย่าง ดี เลย น้ำ เย็น

bo¹ koj¹. ng^4 ? jen⁵ ng^1 .(??)

ไหม หนอย

เย็น

B:

jen⁵.

jen¹.

(พยักหน้า)

เย็น

เย็น

ในตอนต้นของบทสนทนา ผู้พูด A กล่าวถึงบ้านของพี่สาวว่า เป็นบ้านที่ทันสมัย มีก๊อกน้ำอย่างดีและราคาแพง หลังจากนั้น A ก็เปลี่ยนประเด็นในการสนทนาเป็นเรื่องเกี่ยวกับน้ำ โดยถาม B ว่า น้ำในแก้วที่ B ดื่มนั้นเย็นหรือไม่ หลังจาก B ได้ดื่มน้ำในแก้วนั้นแล้ว B จึงตอบ A ว่า น้ำเย็น แต่เพื่อความแน่ใจว่าน้ำในแก้วนั้นเป็นน้ำเย็นจริง A จึงถาม B ซ้ำอีกครั้งว่า

“เป็นก๑” เมื่อ Bยืนยันว่าน้ำเย็นจริงๆ A จึงดื่มน้ำในแก้วของคนข้าง ในตัวอย่างนี้สิ่งที่เป็น ความรู้ร่วมกันระหว่างผู้สนทนาคือ A เป็นคนชอบดื่มน้ำเย็น ถ้าไม่เย็นจะไม่ดื่ม และใน สถานการณ์นี้ A เพิ่งเดินทางมาถึงบ้านที่สาวจึงรู้สึกเหนื่อยและกระหายน้ำ ถ้าได้ดื่มน้ำเย็นก็ จะชื่นใจและหายเหนื่อย ดังนั้นจึงต้องถามย้ำเพื่อให้แน่ใจว่าน้ำเย็นจริงๆ คนถึงจะดื่ม

รูปดัชนีบริจเฉท ก๑ ทำหน้าที่ในระนาบต่างๆดังนี้

โครงสร้างวัจนกรรม : แสดงเจตนาบอกให้ผู้ฟังให้ความสนใจกับคำกล่าวของผู้พูดเนื่อง จากผู้พูดปรารถนาหรือคาดหวังการตอบสนองจากผู้ฟังคือ ต้องการขอคำยืนยันจากผู้ฟังเป็นการ ตรวจสอบว่าข้อความที่ผู้ฟังกล่าวออกมานั้นเป็นความจริง หรือผู้ฟังได้เคยกล่าวข้อความนั้นมา แล้วครั้งหนึ่งจริง

กรอบผู้ร่วมสนทนา : แสดงว่าผู้พูดกล่าวถ้อยในฐานะที่เป็นผู้เสนอความ กล่าวคือเป็นผู้ ขอคำยืนยัน

สถานะของเนื้อหา : แสดงว่าผู้พูดมีสมมติฐานว่าสาระที่ผู้พูดกล่าวถึงอยู่ในความนึกคิด ของผู้ฟังอยู่แล้ว เนื่องจากเป็นสาระที่ผู้ฟังเคยกล่าวมาแล้วครั้งหนึ่ง

โครงสร้างผลัด : แสดงการส่งผลัดในการสนทนาให้แก่ผู้ฟัง ณ จุดฟังเปลี่ยนผลัด

ตัวอย่าง (64) บทสนทนา “มาวะเยียมเยียน” (บรรทัดที่ 389-390)

C: mi:aw⁵, tham¹ a¹ laj¹ ก๑⁴ . nan³ nan³ , i⁴ mi:aw⁵ ho:t² la:j⁴ =

เหมียว ทำ อะ ไร นั้น นั้น อี เหมียว โทด ร้าย

le:w⁴ . _ho:t² la:j³ ด๑⁴ , me:w⁴ to:² ni:³ .

แล้ว โทด ร้าย แมว ตัว นี้

ในขณะที่ C กำลังเล่าอาการญาติที่ป่วยให้ B ฟังว่า ศีรษะของผู้ป่วยไม่ร้อน แต่ผู้ป่วย มีอาการเวียนเป็นลม กินอะไรก็มีแต่จะอาเจียนออกมา C ก็เลื้อยไปเห็นแมววิ่งไล่หนู จึง พูดยืนยันว่า “เหมียว , ทำอะไร ก๑” เป็นการถามเชิงตักเตือนและตำหนิว่าสิ่งที่ผู้ฟังทำอยู่เป็น สิ่งที่ไม่ดีไม่ควรกระทำ และให้หยุดพฤติกรรมดังกล่าวเสีย เห็นได้จากคำกล่าวที่ว่า “โทดร้าย นะ , แมวตัวนี้” แสดงให้เห็นว่า ผู้พูด C มองว่าสิ่งที่แมวกระทำอยู่เป็นสิ่งที่โทดร้าย และการ ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตผู้อื่นก็เป็นสิ่งที่ไม่ดี ผู้พูด C ไม่ได้ถามเพราะต้องการคำตอบที่แท้จริงจากผู้ฟังว่า ผู้ฟังกำลังทำอะไรอยู่ เพราะผู้พูดเห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่แล้วว่าแมวตัวนั้นกำลังวิ่งไล่จับหนู อยู่

ดัชนีบริจเฉท ก๑ ในบริบทนี้ทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม แสดงเจตนา ขอความสนใจโดยการถามเพื่อสำหิ ดุ หรือตักเตือน เป็นการถามซึ่งไม่ต้องการคำตอบจากผู้

ฟังอย่างแท้จริง หากแต่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังทราบว่า คนเห็นว่าการกระทำของผู้ฟังเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องและไม่ควรทำ ในตัวอย่างนี้เมื่อผู้พูด C เห็นแมววิ่งไล่จับหนู ผู้พูด C จึงกล่าวคำหยาบ หรือดักเตือนแมวว่า สิ่งทีแมวกระทำเป็นสิ่งที่โหดร้ายและเป็นการกระทำที่ไม่ควรทำ ผู้พูด C ใช้รูปประโยคคำถามเป็นตัวแทนแสดงเจตนาดังกล่าว โดยมีได้มีเจตนาจะถามเอาคำตอบจากแมวอย่างแท้จริงว่า แมวกำลังทำอะไรอยู่

รูปดัชนีปริจเฉท ne:⁴ ทำหน้าที่ในระนาบต่างๆ ดังนี้

โครงสร้างวัจนกรรม : แสดงเจตนาบอกให้ผู้ฟังให้ความสนใจกับคำกล่าวของผู้พูด เนื่องจากผู้พูดปรารถนาหรือคาดหวังการตอบสนองจากผู้ฟังคือ ต้องการให้ผู้ฟังหยุดการกระทำที่ไม่ถูกต้องและไม่ควรทำ

กรอบผู้ร่วมสนทนา : แสดงว่าผู้พูดกล่าวด้วยในฐานะที่เป็นผู้เสนอความ กล่าวคือเป็นผู้กล่าวดักเตือนหรือคำหยาบ

สถานะของเนื้อหา : แสดงว่าผู้พูดมีสมมติฐานว่าคำเตือนของผู้พูดเป็นสาระที่ไม่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังในขณะนั้นแต่ผู้ฟังสามารถทำความเข้าใจได้โดยอาศัยการตีความบริบทการสนทนา

6.1.1.2 de:⁴ เป็นดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักและหน้าที่รองเหมือน ne:⁴ คือ แสดงเจตนาขอความสนใจ

หน้าที่รองแสดงบทบาทของผู้พูดว่าเป็นผู้เสนอความในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบนี่ก็ออกและคิดอยู่ในระนาบสถานะของเนื้อหา นอกจากนั้นในบางบริบทแสดงการส่งผลัดในระนาบโครงสร้างผลัด

ตัวอย่าง(65) บทสนทนา “มาแวะเยี่ยมเยียน” (บรรทัดที่ 572-574)

B: aw⁵ la¹ de:⁴, ba:ŋ¹ thi:¹ haw¹ caŋ¹ da:² hu:⁴ wa:¹, əj³ nan³ kho:⁵ haw¹,

บาง ที่ เรา จะ ได้ รู้ ว่า ไ้ นั้น ของ เรา

wan⁴, thi:¹ si:¹ than¹ wa:⁴, ha:³ than¹ wa:⁵ ma¹ ha:⁵ la:³ ne:².

วัน ที่ สี ัน วา ห้า ัน วา ม หา ราช

รูปดัชนีปริจเฉท de:⁴ ทำหน้าที่ในระนาบต่างๆ ดังนี้

โครงสร้างวัจนกรรม : แสดงเจตนาบอกให้ผู้ฟังให้ความสนใจกับคำกล่าวของผู้พูดและสิ่งที่ผู้พูดจะกล่าวต่อไป เนื่องจากผู้พูดปรารถนาหรือคาดหวังการตอบสนองจากผู้ฟัง ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังสนใจฟังสาระที่ผู้พูดจะนำเสนอต่อไป

กรอบผู้ร่วมสนทนา : แสดงว่าผู้พูดกล่าวด้วยในฐานะที่เป็นผู้เสนอความ กล่าวคือเป็นผู้บอกเล่าหรือนำเสนอข้อเท็จจริง

สถานะของเนื้อหา : แสดงว่าผู้พูดมีสมมติฐานว่าสาระที่ผู้พูดนำเสนอเป็นสาระที่ไม่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังในขณะนั้น แต่ผู้ฟังสามารถทำความเข้าใจและนึกออกได้โดยอาศัยการตีความจากบริบทร่วมกับความรู้เดิมที่ผู้ฟังมีอยู่

6.1.1.3 $k\sigma^1$ เป็นดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักและหน้าที่รองเช่นเดียวกันกับ $g\sigma^1$ คือ แสดงเจตนาขอความสนใจ แต่ปรากฏร่วมกับหน่วยย่อยซึ่งเป็นรูปคำถามเท่านั้น

หน้าที่รองแสดงบทบาทของผู้พูดว่าเป็นผู้เสนอความในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบนึกออกในระนาบสถานะของเนื้อหา และแสดงการส่งผลัดในระนาบโครงสร้างผลัด

$k\sigma^2$ แสดงการขอให้ผู้ฟังให้ความสนใจกับคำถามของผู้พูดในขณะนั้น เนื่องจากผู้พูดปรารถนาหรือคาดหวังการตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งจากผู้ฟัง ซึ่งก็คือ การตอบคำถามนั่นเอง นอกจากนี้ $k\sigma^2$ ยังแสดงหน้าที่รองในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนาว่าผู้พูดกล่าวด้วยในฐานะที่เป็นผู้เสนอความ กล่าวคือ เป็นผู้ตั้งคำถามขึ้นมา ส่วนในระนาบสถานะของเนื้อหานั้น $k\sigma^2$ แสดงว่า สาระที่ผู้พูดถามถึงเป็นความรู้เก่าสำหรับผู้ฟัง แต่ผู้ฟังยังไม่ได้นึกถึงในขณะที่สนทนากันอยู่ และเนื่องจาก $k\sigma^2$ ปรากฏร่วมกับหน่วยย่อยซึ่งเป็นรูปคำถามเท่านั้น $k\sigma^2$ จึงแสดงการส่งผลัดในระนาบโครงสร้างผลัดเป็นหน้าที่รองอีกประการหนึ่งด้วยเสมอ

ตัวอย่าง (66) บทสนทนา "สนทนาประสาหญิง" (บรรทัดที่ 224-229)

A: man⁴ paj⁴ het² jaŋ⁵ /ə², ju:¹ kuŋ¹ the:p³ ə².

มัน ไป ทำ อะไร อยู่ กรุง เทพ

B: ə:w³, ju:¹ əj² nan² de:⁴, əj² i¹ jaŋ⁵ kσ¹, =
อยู่ ไ้ นั้น ไ้ อะไร

phi:³ | khe:t², khe:t² ba:ŋ¹ ko:k² ko:j³ gə², ju:¹ khet², sam⁵ nak⁴ ŋa:n⁴ =
พี | เขต เขต บาง กอก น้อย อยู่ เขต สำ นัก งาน

E: khe:t² ba:ŋ¹ ko:k² ko:j⁴.
เขต บาง กอก น้อย

B:khe:t².
เขต

ในบทสนทนานี้เป็นการพูดคุยถึงบุคคลอื่นที่ไม่ได้อยู่ในวงสนทนาในขณะนั้น ที่มีชื่อว่า "ผม" โดยมี A เป็นผู้ซักถามเรื่องราวชีวิตและความเป็นไปของชายที่ชื่อว่า "ผม" ส่วน B กับ E เป็นผู้ตอบคำถามและให้ข้อมูลเกี่ยวกับ "ผม" A ถามว่า ผมไปทำงานอะไรในกรุงเทพฯ B จึงตอบว่า "อ้าว, อยู่ไฉนนั้นไง, ไฉนอะไร ko', พี่." การที่ B แสดงตัวเป็นผู้ตอบคำถามของ A แสดงให้เห็นว่า B มีข้อมูลในเรื่องที่ A ถามอยู่บ้างแต่ยังไม่ออกในขณะนั้น หรืออาจจะไม่แน่ใจในข้อมูลที่ตนมี B จึงถาม E ต่อ ให้ E ช่วยคิดและตอบคำถามแทนตน เพราะ B เชื่อว่า E ต้องมีข้อมูลในเรื่องที่ A ถาม และสามารถให้คำตอบแก่ A ได้ เนื่องจาก E เป็นญาติกับชายที่ชื่อว่า "ผม" ซึ่งก็เป็นจริง E สามารถให้คำตอบกับ A ได้ว่า ผมทำงานอยู่ที่เขตบางกอกน้อยเป็นตำรวจเทศกิจและ B ก็กล่าวเสริมเป็นการขยายความว่าอยู่ที่สำนักงานเขต

ดัชนีปริจเฉท ko' ทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม แสดงเจตนาขอความสนใจจากผู้ฟังให้มุ่งมาสู่ประเด็นคำถามที่ผู้พูดกล่าวถึง เป็นการถามที่ผู้พูดถามคำถามโดยมีจุดมุ่งหมายต้องการที่จะได้รับคำตอบซึ่งเป็นรายละเอียดและเป็นข้อเท็จจริงจากผู้ฟัง เนื่องจากในขณะนั้นผู้พูดแม้จะมีข้อมูลในเรื่องที่ถามอยู่บ้าง แต่อาจจะยังไม่ออกหรือไม่แน่ใจในข้อมูลที่ตนมี จึงถามผู้ฟังซึ่งผู้พูดเชื่อว่า ผู้ฟังเป็นบุคคลที่จะให้ข้อมูลนั้นๆแก่ตนได้ในบริบทนี้ก็คือ ผู้พูด B ถามเพื่อขอความสนใจจากผู้ฟัง E และให้ผู้ฟัง E ช่วยตนตอบคำถามของ A ว่าผมทำงานอยู่ที่ไหนในกรุงเทพฯ

นอกจากหน้าที่หลักดังได้กล่าวมาแล้ว ko' ยังทำหน้าที่รองในอีก 3 ระนาบคือ ระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา แสดงบทบาทว่าผู้พูดใช้ดัชนีปริจเฉท ko' ในฐานะที่เป็นผู้เสนอความ (initiator) กล่าวคือ ผู้พูดตั้งคำถามซึ่งเป็นผู้ผลักดันในการพูดในลำดับที่ 1 ที่เกิดจากความต้องการของผู้พูดในอันที่จะได้รับคำตอบจากผู้ฟังในขณะนั้นโดยไม่เกี่ยวกับผลัดในการพูดที่มีมาก่อน ส่วนในอีกระนาบหนึ่งคือระนาบสถานะของเนื้อหา ko' แสดงว่า สิ่งที่ผู้พูดถามถึงเป็นความรู้เก่าซึ่งผู้พูดมีความรู้ร่วมกันกับผู้ฟังอยู่เดิม แต่ในขณะนั้นผู้พูดยังไม่ออกหรือยังไม่แน่ใจจึงถามผู้ฟังซึ่งผู้พูดเชื่อว่าให้คำตอบได้ เป็นผู้ช่วยนึกหรือตอบแทนแม้เรื่องดังกล่าวจะยังไม่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังในขณะนั้น และสุดท้ายระนาบโครงสร้างผลัด ko' แสดงการส่งผลัดในการพูดไปให้ผู้ร่วมสนทนาคนอื่นกล่าวตอบคำถามต่อไป

6.1.2 ดัชนีปริจเฉททำหน้าที่หลักแสดงเจตนาขอการสนับสนุน

6.1.2.1 ko' เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงเจตนาขอการสนับสนุน

หน้าที่รองแสดงบทบาทของผู้พูดว่าเป็นผู้เสนอความในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา แสดงสถานะของเนื้อหาแบบคิอยู่ใ้ระนาบสถานะของเนื้อหา และแสดงการส่งผลัดในระนาบโครงสร้างผลัด

ก๑ แสดงการขอการสนับสนุนจากผู้ฟัง ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังเห็นด้วยหรือสนับสนุนข้อความตลอดจนความคิดที่ผู้พูดนำเสนอโดยที่ผู้พูดมีความเชื่อเดิมว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามความเป็นจริง และผู้พูดก็คาดว่าผู้ฟังจะต้องเห็นด้วยและกล่าวสนับสนุนคนอย่างแน่นอน จากความคิดดังกล่าวทำให้ในบางครั้งผู้พูดจึงไม่ขอการสนับสนุนจากผู้ฟัง

เนื่องจากการขอการสนับสนุนจากผู้อื่น ก๑ จึงทำหน้าที่รองในระนาบโครงสร้างผลิตแสดงการส่งผลิตในการพูดให้แก่ผู้ฟังด้วย ส่วนในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนานั้น ผู้พูดใช้ ก๑ ในฐานะที่เป็นผู้เสนอความให้ผู้ฟังรับไว้พิจารณาว่าเห็นด้วยหรือไม่ และจากการคาดหวังแรงสนับสนุนจากผู้ฟัง ผู้พูดจึงเชื่อว่า ผู้ฟังต้องคิดเช่นเดียวกันกับผู้พูดอยู่แล้ว ในระนาบสถานะของเนื้อหา ก๑ จึงแสดงสมมติฐานของผู้พูดว่า สาระที่ผู้พูดกล่าวถึงเป็นสาระที่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังอยู่แล้ว เป็นความรู้เก่าของผู้ฟังซึ่งรู้ตรงกันกับผู้พูด

ตัวอย่าง (67) บทสนทนา "ศัพท์เพเทระ" (บรรทัดที่ 127-130)

B: khan⁴ man¹ ma:⁴ su:aj³ an², khon⁴ la:⁵ ka², o:¹ ma:² aj². haw¹ ka¹ bo¹ mi:⁴ thi¹ =
มัน มา ช่วง อัน คน เยอะ   เมื่อย เรา ก็ ไม่ มี ที่
naŋ¹ ka⁴.
นั่ง

A: meŋ³ i¹ li:⁵ nan² ka².
ใช่ จริง จริง นั้น

B: khan⁴ man¹ le:⁴ caŋ² wat⁴ ma:⁴ ni³, wa:³ le:¹, =
มัน เลย จัง หวัด มา   ว่าง เลย

bat² thi¹ nia³ no:⁴ ni:² laŋ⁴ ka:⁵ le:⁴.
นอน ดี ลัง กา เลย
A: ka⁴, ni:⁵ laŋ⁴ ka:⁵ ma:⁴ le:⁴.
ดี ลัง กา มา เลย

ในบทสนทนานี้ B กับ A กำลังพูดคุยกันถึงเรื่องการเดินทางกลับมาเยี่ยมบ้านเกิดที่จังหวัดชัยภูมิ ในระหว่างช่วงเทศกาลปีใหม่ B กล่าวว่ เวลาเดินทางกลับมาเยี่ยมบ้านในช่วงเทศกาลหรือวันหยุดจะมีคนกลับบ้านเป็นจำนวนมาก เป็นเหตุให้ที่นั่งในรถประจำทางมีไม่เพียงพอกับจำนวนผู้โดยสาร ทำให้ต้องยืนมาตลอดทาง แต่เมื่อถึงตัวจังหวัดชัยภูมิผู้โดยสารจะลงจากรถกันเกือบหมด ที่นั่งจะว่างเป็นจำนวนมากเรียกได้ว่าจะนอนดีลังกามายังได้ ซึ่ง A ก็เห็นด้วยกับคำกล่าวของ B เพราะคนก็เคยมีประสบการณ์เช่นนั้นมาก่อน

รูปดัชนีปริจเฉท no' ทำหน้าที่ในระนาบต่างๆ ดังนี้

โครงสร้างวัจนกรรม : แสดงเจตนาขอการสนับสนุนจากผู้ฟังเกี่ยวกับข้อความตลอดจนความคิดที่ผู้พูดนำเสนอ ซึ่งผู้พูดมีความเชื่อเดิมว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามความจริง และคาดว่าผู้ฟังจะต้องเห็นด้วยอย่างแน่นอนเพราะเป็นความรู้ร่วมกันระหว่างผู้พูดผู้ฟัง

กรอบผู้ร่วมสนทนา : แสดงว่าผู้พูดกล่าวด้วยในฐานะที่เป็นผู้เสนอความ กล่าวคือเป็นผู้ขอความเห็นหรือการสนับสนุน

สถานะของเนื้อหา : แสดงว่าผู้พูดมีสมมติฐานว่าสาระที่ผู้พูดกล่าวถึงอยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังอยู่แล้วเป็นความรู้เก่าซึ่งผู้ฟังมีความรู้ร่วมกันกับผู้พูดอยู่เดิม (shared experience) และเป็นความรู้ที่รู้ตรงกัน

โครงสร้างผลัด : แสดงการส่งผลัดในการสนทนาให้แก่ผู้ฟัง ณ จุดฟังเปลี่ยนผลัด

6.1.2.2 hen' bo' เป็นดัชนีปริจเฉทซึ่งแสดงหน้าที่หลักและหน้าที่รองเช่นเดียวกันกับ no' คือ แสดงเจตนาขอการสนับสนุน

หน้าที่รองแสดงบทบาทของผู้พูดว่าเป็นผู้เสนอความในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา แสดงสถานะของเนื้อหาแบบคิดอยู่ในระนาบสถานะของเนื้อหา และแสดงการส่งผลัดในระนาบโครงสร้างผลัด

ตัวอย่าง (68) บทสนทนา "ศัพท์เพอะ" (บรรทัดที่ 160-165)

B: pi:⁵ maj⁴ ka¹ lot³.

ปี ใหม่ ก็ ลด

A: man¹ lot¹ la:¹ kha:⁴ bet² le:j¹ no¹.

มัน ลด รา คา หมด เดย

E: jaŋ², jaŋ² nam³ ja:⁵ la:ŋ³ ca:⁵ haw⁵ no' no', pak² ka¹ ti² haw¹, =

อย่าง อย่าง น้ำ ยา ล้าง งาน เรา ปก ดี เรา

A: e:¹.

E: khe:j¹ se:³ tho:² dai⁵ ? sa:m⁵ sip¹ sa:m⁵ ba:t², hen' bo'.

เคย ซื่อ เก้า ไหว่ สาม สิบ สาม บาท

A: e:¹.

ในบทสนทนานี้เป็นการพูดคุยเกี่ยวกับการลดราคาสินค้าในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งในจังหวัดชัยภูมิในช่วงเทศกาลปีใหม่ โดย B เป็นผู้เปิดประเด็นว่า ปีใหม่สินค้าจะลดราคา A เห็นด้วยจึงเสริมความว่า "มันลดราคาหมดเลย no'." หมายถึง สินค้าลดราคาหมดทุกชนิด E เห็น

ด้วยกับ A และ B จึงยกตัวอย่างให้การสนับสนุนว่าอย่างราคาของน้ำยาล้างจาน ปกติราคา 33 บาท แต่ในช่วงปีใหม่ราคาจะต่ำกว่า 33 บาท ทราบโดยการตีความจากปริบท "ปกติเราเคยซื้อเท่าไร? สามสิบสามบาท, *hen' bo'* ." A ซึ่งทราบข้อเท็จจริงดังกล่าวอยู่แล้วจึงกล่าวสนับสนุนว่า "เออ"

รูปดัชนีปริจเฉท *hen' bo'* ทำหน้าที่ในระนาบต่างๆ ดังนี้

โครงสร้างวัจนกรรม : แสดงเจตนาขอการสนับสนุนจากผู้ฟังเกี่ยวกับข้อความตลอดจนความคิดที่ผู้พูดนำเสนอ ซึ่งผู้พูดมีความเชื่อเดิมว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามความจริง และคาดว่าผู้ฟังจะต้องเห็นด้วยอย่างแน่นอนเพราะเป็นความรู้ร่วมกันระหว่างผู้พูดผู้ฟัง

กรอบผู้ร่วมสนทนา : แสดงว่าผู้พูดกล่าวด้วยในฐานะที่เป็นผู้เสนอความ กล่าวคือเป็นผู้ขอความเห็นหรือการสนับสนุน

สถานะของเนื้อหา : แสดงว่าผู้พูดมีสมมติฐานว่าสาระที่ผู้พูดกล่าวถึงอยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังอยู่แล้วเป็นความรู้เก่าซึ่งผู้ฟังมีความรู้ร่วมกันกับผู้พูดอยู่เดิม (shared experience) และเป็นความรู้ที่รู้ตรงกัน

โครงสร้างผลัด : แสดงการส่งผลัดในการสนทนาให้แก่ผู้ฟัง ณ จุดพึงเปลี่ยนผลัด

6.1.3 ดัชนีปริจเฉททำหน้าที่หลักแสดงเจตนาขึ้นกราน

6.1.3.1 *si'* เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงเจตนาขึ้นกราน

หน้าที่รองแสดงบทบาทของผู้พูดว่าเป็นผู้เสนอความในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบนีกออกในระนาบสถานะของเนื้อหา

si' แสดงการขึ้นกรานหรือยืนยันเนื้อหาของถ้อยคำให้ผู้ฟังทราบว่า ผู้พูดต้องการการตอบสนองในสิ่งซึ่งผู้พูดมีความคิดว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น เหมาะสม และต้องการให้ผู้ฟังทำตามให้ได้ ดังนั้น ผู้พูดจึงใช้ *si'* ในฐานะที่เป็นผู้เสนอความ และผู้พูดจะมีสมมติฐานในการกล่าวด้วยว่าผู้ฟัง ความรู้ในสิ่งซึ่งผู้พูดนำเสนอแล้วแต่ยังไม่รีบไปพิจารณาหรือยังไม่นำมาคิด แต่เมื่อผู้ฟังคิดและพิจารณาจากการตีความโดยอาศัยปริบท ผู้ฟังจะเข้าใจและนีกออกทันที

ตัวอย่าง (69) บทสนทนา "ศัพท์เพเทระ" (บรรทัดที่ 113-116)

C:	<i>si'</i> , <i>si'</i> , pa:n ⁴	ca: ⁵ <i>me' la'</i> .
	ปาน	จำ
E:	ปาน	
	ca: ⁵ <i>me'</i> .	
	จำ	

A: ca:⁵ ko:n² lew⁴ .

จำ ก่อน เร็ว

C: me:³ ɔj⁵ - me:³ ɔj⁵ i¹ at² aw¹ waj⁴ ne:² , luk³ .

แม่ อ้อย แม่ อ้อย จะ อัด เอา ไว้ ลูกA:

ca:⁵ lew¹ lew¹ khaw³ lew¹ ,

จำ เร็ว เร็ว เข้า เร็ว

ca:⁵ .

ca:⁵ ko:n⁴ lew¹ , ca:⁵ .

ca:⁵ ca:³ se:¹ .

จำ

จำ ก่อน เร็ว จำ

จำ จำ

E: ca:⁵ .

จำ

C: ca:⁵ me:² .

จำ

se:³ , ca:⁵ ca:³ .

จำ จำ

soŋ³ ti:ŋ⁴ .

สั้น ตีน

ในบทสนทนานี้เป็นการสนทนาที่มีจุดสนใจอยู่ที่เด็กชายคนหนึ่งที่มีชื่อว่าปาน อายุ 1 เดือน 10 วัน ภายหลังจากที่ A ซักถามประวัติของเด็กชายปานจากแม่ของเด็กคือ B และนำของเด็กคือ E เรียบร้อยแล้ว ผู้ใหญ่ทั้ง 3 คนก็พยายามจะให้เด็กพูดคำว่า “จำ” เพื่อที่ A จะได้อัดเทปเอาไว้ ทั้งๆที่ในความเป็นจริงแล้ว เด็กในวัยนั้นยังไม่สามารถจะพูดได้เพราะอายุน้อยเกินไป

ดัชนีปริจเฉท se:¹ ทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างวัจนกรรมแสดงเจตนาขึ้นกรานด้วย คำซึ่งเป็นคำสั่งสั่งให้ผู้ฟังทำตามสิ่งที่ผู้พูดต้องการในอนาคต ผู้พูดอยู่ในฐานะที่มีอำนาจเหนือผู้ฟังเพราะผู้พูดทั้ง 3 คนเป็นผู้ใหญ่ ผู้พูดพยายามจะยื่นคະຍອ and ยินกรานที่จะให้ผู้ฟังกระทำสิ่งที่ผู้พูดต้องการเพื่อแสดงถึงอำนาจที่ผู้พูดมีเหนือผู้ฟัง ทั้งที่ผู้พูดทราบคืออยู่แล้วว่าผู้ฟังทำตามที่ต้องการไม่ได้ เนื่องจากอายุน้อยเกินกว่าที่จะพูดคำว่า “จำ” ได้และเนื่องจากผู้พูดสั่งให้ผู้ฟังทำตามในสิ่งที่ตนต้องการ se:¹ จึงทำหน้าที่รองในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา แสดงว่าผู้พูดใช้ หรือ se:¹ ในฐานะที่เป็นผู้เสนอความ หรือเป็นผู้ออกคำสั่งนั่นเอง ส่วนในระนาบสถานะของเนื้อหานั้น ผู้พูดออกคำสั่งโดยมีสมมติฐานในใจว่าผู้ฟังรู้อยู่แล้วแต่ยังไม่คิดจะปฏิบัติตามในขณะนั้น

6.1.3.2 lew¹ เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงเจตนาขึ้นกราน

หน้าที่รองแสดงบทบาทของผู้พูดว่าเป็นผู้สนองความในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบนีกออกในระนาบสถานะของเนื้อหา

lew¹ แสดงการยืนยันหรือยืนยันเนื้อความของถ้อยคำแสดงความคิดเห็นของผู้พูดที่มีต่อข้อมูลหรือเหตุการณ์ซึ่งผู้พูดได้รับฟังมา และเนื่องจากเป็นความคิดเห็นที่มีต่อเนื้อความที่มีมาก่อน lew¹ จึงทำหน้าที่รองในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนาแสดงว่า ผู้พูดกล่าวถ้อยในฐานะที่เป็นผู้สนองความ โดยการแสดงความคิดเห็นทั้งในเชิงบวกหรือลบต่อข้อความที่ได้รับฟังมา และในการกล่าวถ้อยผู้พูดมีสมมติฐานว่า ผู้ฟังทราบคืออยู่แล้วว่าผู้พูดกล่าวถึงเรื่องที่เป็นหัวข้อในการสนทนาอยู่ในขณะนั้น เพียงแต่ยังไม่ทราบว่าผู้พูดมีความคิดเป็นเช่นไร

ตัวอย่าง(70) บทสนทนา “ศัพท์เพอะ” (บรรทัดที่ 212-215)

E: kha:ŋ³ kha:ŋ³ ka² pen⁵ la:n² a:² ha:n⁶ ja:j¹ thi:¹ sut⁴, kho:ŋ⁶ lop⁴ bu¹ li:⁵.

ข้าง ข้าง ก็ เป็น ร้าน อาหาร ใหญ่ ที่ สุด ของ ลพ บุ ริ

A: ju:⁴ kha:ŋ² kha:ŋ² na:² lo:⁵?

อยู่ ข้าง ข้าง เทรอ

E:

(พยักหน้า)

B:

ə:¹, man¹ ka¹ heŋ³ di:⁵ lew¹ no:⁴.

มัน ก็ ยิ่ง ดี

A: haw⁴ heŋ³ ha:⁵ ŋa:j¹ no:⁴,

เรา ยิ่ง หา ง่าย

ในตัวอย่างนี้ประเด็นในการสนทนาคือ ที่ตั้งร้านเสริมสวยของชาว ชาวเป็นบุคคลที่ถูกกล่าวหาถึงถึงและไม่อยู่ในวงสนทนาในขณะนั้น เมื่อ A กับ B ทราบว่า ชาวเปิดร้านเสริมสวยอยู่ในจังหวัดลพบุรีทั้งคู่จึงถาม E ว่าตำแหน่งที่ตั้งของร้านเสริมสวยอยู่ส่วนไหนของจังหวัด E จึงตอบว่า ร้านของชาวอยู่ข้างข้างร้านอาหารที่ใหญ่ที่สุดของลพบุรี B ได้ฟังความดังกล่าวจึงแสดงความคิดเห็นว่า ถ้าอยู่ข้างๆร้านอาหารที่ใหญ่ที่สุดของลพบุรี จริงก็ยิ่งดี หลังจากนั้น B ก็ขอการสนับสนุนจาก A ว่าความคิดของคนถูกต้อง ซึ่ง A ก็เห็นด้วย เห็นได้จากคำกล่าวที่ว่า “เรายิ่งหาได้ง่ายนะ.” เพราะถ้าอยู่ข้างร้านอาหาร

ดัชนีปริจเฉท lew¹ ทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างวัจนกรรมแสดงเจตนายืนยัน เนื้อความแสดงความคิดเห็นของผู้พูดที่มีต่อข้อมูลหรือเหตุการณ์ซึ่งผู้พูดได้รับฟังมา และเนื่องจากเป็นความคิดเห็นที่มีต่อเนื้อความที่มีมาก่อน lew¹ จึงทำหน้าที่รองในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา แสดงบทบาทว่าผู้พูดใช้ดัชนีปริจเฉท lew¹ ในฐานะที่เป็นผู้สนองความโดยแสดงความคิดเห็นในเชิงบวกต่อข้อความที่ได้รับฟังมาและความคิดเห็นดังกล่าวนับเป็นความรู้ใหม่สำหรับผู้ฟังซึ่งผู้ฟังไม่เคยรู้หรือไม่ได้อยู่ในความคิดมาก่อน แต่เนื่องจากเป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สนทนา

กันอยู่ในขณะนั้น ในระนาบสถานะของเนื้อหา *lew*¹ จึงแสดงว่าผู้พูดมีสมมติฐานว่าสาระที่ผู้พูดกล่าวเป็นสาระที่ผู้ฟังรู้แล้วแต่ยังไม่ทันคิดว่าผู้พูดมีความเห็นอย่างไร จนกระทั่งได้รับความจากผู้พูดจึงนึกออกและเข้าใจ

6.1.3.3 *pho:*¹ เป็นดัชนีปริจเจทแสดงเจตนา ยินกราน

หน้าที่รองแสดงบทบาทของผู้พูดว่าเป็นผู้สนองความในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบยังไม่รู้ในระนาบสถานะของเนื้อหา

*pho:*¹ แสดงการยินกรานหรือยืนยันเนื้อความของถ้อยคำซึ่งมีความหมายขัดแย้งกับถ้อยคำของผู้ฟังโดยที่ผู้พูดแน่ใจว่าข้อมูลของผู้พูดเป็นสิ่งที่ถูกต้องและต่างจากที่ผู้ฟังคิด ในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา *pho:*¹ แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดกล่าวถ้อยในฐานะที่เป็นผู้สนองตอบเนื้อความที่มีมาก่อนในเชิงขัดแย้งหรือตรงข้ามส่วนในระนาบสถานะของเนื้อหา *pho:*¹ แสดงว่าในการกล่าวถ้อยผู้พูดมีสมมติฐานว่า สาระที่ผู้พูดกล่าวเป็นสิ่งที่ผู้ฟังไม่เคยรู้หรือไม่ได้อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังมาก่อน เนื่องจากเป็นสาระซึ่งขัดแย้งกับสาระหรือความเชื่อเดิมที่ผู้ฟังมีอยู่

ตัวอย่าง (71) บทสนทนา "น้ำกับหลาน" (บรรทัดที่ 323-325)

C: pu⁵ maj³ dai³ a:p² na:m⁴ le:j¹ ne⁴, wan¹ ni:³ se².

ปุย ไม่ ได้ อาบ น้ำ เลย วัน นี้

B: a:p² pho:¹, tom³ na:m³ a:p², a:p² bo² dai³ dok²,

อาบ ต้ม น้ำ อาบ อาบ ไม่ ได้

C: a:p² le:w⁴ le:⁵?

อาบ แล้ว เหรอ

บทสนทนานี้เป็นการสนทนาระหว่างญาติพี่น้องภายในครอบครัวเดียวกัน เกี่ยวกับเด็กผู้หญิงคนหนึ่งชื่อว่า "ปุย" โดย C เป็นน้าสาวของปุย ส่วน B เป็นแม่ของปุย C เป็นพี่สาวของ B เนื่องจากเป็นฤดูหนาวและในขณะที่กำลังสนทนากันนั้นก็เป็นเวลาเย็นแล้ว แต่เด็กหญิงปุยยังไม่ได้อาบน้ำ C จึงกล่าวเตือนเด็กหญิงปุยว่า วันนี้ปุยยังไม่ได้อาบน้ำเลยซักครั้งเดียว B กล่าวลูกสาวของคนจะถูกคำหนิ จึงกล่าวแก้ตัวแย้งความคิดของ C ที่คิดว่า วันนี้ลูกสาวของคนจะไม่อาบน้ำเป็นแน่แท้ เพราะจวนจะค่ำแล้วยังไม่ยอมอาบว่า "อาบ *pho:*¹, ต้มน้ำอาบ" หมายความว่าถึงตอนนี้ลูกสาวของคนจะยังไม่อาบน้ำ แต่อีกประเดี๋ยวก็จะต้มน้ำอาบ อย่างไรก็ตามเสียวันนี้ลูกสาวของคนต้องอาบน้ำอย่างแน่นอน

ดัชนีปริจเฉท *pho:ɛ'* ทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างวัจนกรรมแสดงการยืนยันเนื้อหา ความของถ้อยคำ ซึ่งมีความหมายขัดแย้งกับถ้อยคำของผู้ฟัง โดยที่ผู้พูดแน่ใจว่าข้อมูลของตน เป็นสิ่งที่ถูกต้องและต่างจากที่ผู้ฟังคิด ผู้พูดมีความเชื่อมั่นในข้อมูลหรือเหตุการณ์ที่กล่าวแก่ผู้ฟัง ว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นความจริงและเหตุการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในอนาคต ผู้พูด ต้องยืนยันความถูกต้องข้อมูลหรือยืนยันความตั้งใจของผู้พูดที่จะให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวจริงๆ คือ ลูกสาวจะต้องอาบน้ำแน่นอน เพราะผู้พูดต้องการให้ลูกปฏิบัติเช่นนั้นจริงๆ และเนื่องจากผู้ พูดใช้ *pho:ɛ'* คอบแย้งความคิดของผู้ฟังที่มีมาก่อนเพื่อจะบอกว่าสิ่งที่ผู้ฟังคิดเป็นสิ่งที่ไม่ถูก ต้อง ในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา *pho:ɛ'* แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดกล่าวถ้อยในฐานะที่เป็นผู้ สนองตอบเนื้อหาที่มีความมาก่อนในเชิงตรงกันข้ามหรือขัดแย้ง และถ้าพิจารณาจากระนาบสถานะ เนื้อหา จะเห็นว่า เนื้อหาที่ผู้พูดกล่าวเพื่อขัดแย้งผู้ฟังผู้พูดคิดว่าเป็นข้อมูลใหม่สำหรับผู้ฟัง ซึ่งผู้ฟังไม่เคยรู้หรือไม่ได้อยู่ในความคิดมาก่อน เนื่องจากเป็นข้อมูลซึ่งขัดแย้งหรือความคิดเดิม ที่ผู้ฟังมีอยู่เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

6.1.3.4 *me'* เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงเจตนาขึ้นกราน

หน้าที่รองแสดงบทบาทของผู้พูดว่าเป็นผู้เสนอความในระนาบกรอบผู้ร่วม สนทนา และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบนิกอกในระนาบสถานะของเนื้อหา

me' แสดงการขึ้นกรานหรือยืนยันเนื้อหาของถ้อยคำให้ผู้ฟังทราบว่า ผู้พูดต้องการ การตอบสนองจากผู้ฟังตามแบบอย่างที่คุณคาดไว้ ถ้าผู้พูดออกคำสั่งก็หมายความว่า ผู้พูดขึ้น กรานให้ผู้ฟังทำตามเช่นนั้นจริงๆ หรือถ้าผู้พูดเล่าความก็หมายความว่า ผู้พูดยืนยันว่าข้อมูลนั้น มีเนื้อหาความสำคัญ เป็นข้อเท็จจริงหรือเป็นสิ่งที่ผู้ฟังควรรับทราบไว้อาจเป็นคำเตือน การคาดคะเน หรือความเห็นของผู้ฟังก็ได้

ตัวอย่าง (72) บทสนทนา "น้ำกับหลาน" (บรรทัดที่ 339-342)

A: paj² lo:² li:⁴ i¹ jaŋ⁵ ka² wa:³ paj⁵, lew², pen² mu:⁴, no:³ pu:⁵ pen² caŋ¹ da:⁵, =

ไป โรง เรียน อะไร ก็ ว่า ไป เร็ว เป็น เพื่อน น้อง ปุ๋ย เป็น อย่างไร

me', waw³ ne:², waw³ kap² mu:⁴ caŋ¹ si:², lew⁴ khaw² lew⁴.

พูด หน่อย พูด กับ เพื่อน อย่าง นี้ เร็ว เข้า เร็ว

B: mu:² phen³ ka² li:⁴ thuk¹ khon¹.

เพื่อน เขา ก็ ดี ทุก คน

A: *e'*, *e'*, waw³ du⁴, *e'*, lew⁴ waw³ ne:¹ *me'*,

พูด เร็ว พูด หน่อย

ในบทสนทนาเป็นการสนทนาระหว่างนำสาว A กับหลานสาว โดยที่ A ต้องการให้หลานพูดหรือเล่าเรื่องอะไรก็ได้ แล้วคนจะอัดเทปเอาไว้ เนื่องจากหลานของ A เป็นเด็กขี้อาย A จึงต้องพูดนำว่า ให้หลานพูดถึงเรื่องเกี่ยวกับโรงเรียน เรื่องเพื่อนว่าเป็นอย่างไร ให้พูดคุยเหมือนพูดกับเพื่อนแต่เมื่อเด็กยังไม่พูด B ซึ่งเป็นแม่ของเด็กก็พูดนำเป็นตัวอย่างหนึ่งประโยค ว่า เพื่อนป๊ายเป็นคนดีทุกคน หลังจากนั้น A จึงจะยื่นคะยอให้หลานพูดต่อไปว่า "พูด du^1 , อ๊ะ, เร็วพูดหน่อย me^4 ."

ดัชนีปริเฉท me^4 ทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม แสดงเจตนาขอร้อง การชักชวนและค้ำยันค้ำยอให้ผู้ฟังทำตามในสิ่งที่ผู้พูดต้องการ ผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังสามารถกระทำสิ่งที่ได้รับการชักชวนได้แม้ปกติผู้ฟังจะไม่เคยทำมาก่อน แต่ผู้ฟังก็ต้องการทำในสิ่งที่คนชักชวนจริงๆ ในตัวอย่างนี้ ผู้พูด A ชักชวนให้ผู้ฟังพูดหรือเล่าเรื่องอะไรก็ได้เพื่อที่ตนจะอัดเทปเอาไว้ ผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังสามารถทำได้ แม้ผู้ฟังจะไม่เคยเล่าเรื่องบันทึกลงเทปมาก่อนก็ตามและเนื่องจากผู้พูดกล่าวถ้อยออกมาเพื่อเพื่อชักชวนผู้ฟังให้ทำตามในสิ่งที่ตนบอก ในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา ผู้พูดใช้ me^4 ในฐานะที่ผู้พูดเป็นผู้เสนอความหรือเป็นผู้ชักชวนนั่นเอง นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากเนื้อความที่มีมาก่อน จะเห็นได้ว่าผู้พูดได้เคยกล่าวข้อความซึ่งเป็นการชักชวนมาแล้ว และผู้ฟังก็ทราบแต่ยังไม่รีบไปปฏิบัติ ในระนาบสถานะของเนื้อหา me^4 จึงแสดงว่าคำชักชวนของผู้พูดเป็นข้อมูลซึ่งผู้ฟังเองก็ทราบที่อยู่แล้ว แต่ยังไม่ได้คิดจะปฏิบัติตามคำชักชวนดังกล่าวในขณะนั้น

ตัวอย่าง (73) บทสนทนา "ศัพท์เพเหระ" (บรรทัดที่ 185-187)

A: $la:n^3 toŋ^5 fe^2 he^4 bo^1 di^5 le^5?$

ร้าน ตรง แผลดท่า ไม่ ดี เทรอ

B:

$bo^2, khaw^5 bo^1 than^4 pe:t^1, =$

ไม่ใช่ เขา ไม่ ทัน เป็ด

$to:ŋ^3 o:k^2 ma^4 sa^2,$

ต้อง ออก มา สระ

$khaw^5 pe:t^2 pa^1 ma:n^4 pe:t^2 =$

เขา เป็ด ประ มาน แแปด

A:

$man^1 saw^3 pho:t^3 me^4.$

มัน เข้า เกิน

B: $mo:ŋ^4 khe:ŋ^1 da:f^1.$

โมง ครึ่ง

$pe:t^5 mo:ŋ^4 khe:ŋ^1 man^1 ka^1 ho:t^3 we:1 la^4 haw^1 ma^4 =$

แปด โมง ครึ่ง มัน ก็ ถึง เว ลา เรา มา

A:

$bo^2.$

เทรอ

B: *tham¹ ɣa:k⁴ lew³ de⁴ la².*

ทำ งาน แล้ว

B เล่าให้ A ฟังว่าเวลาจะสระผม B ต้องอาบน้ำให้เสร็จแล้วจึงให้ร้านทำผมในแฟลตที่คนอาศัยอยู่สระผมให้ แต่บางทีก็เกิดปัญหา A จึงถามขึ้นมาว่าปัญหาที่ว่าคือร้านที่แฟลตทำผมไม่ตีเทรอป B ตอบว่า ไม่ใช่เพราะสาเหตุนั้น แต่บางทีร้านก็ยังไม่ทันเปิด A จึงคาดคะเนสาเหตุที่ร้านไม่เปิดเพราะว่า “มันเข้าเกินไป *me⁴*” หมายถึงว่า B ไปที่ร้านเข้าเกินไปร้านจึงยังไม่เปิด B ตอบว่า ร้านเปิด 8 โมงครึ่ง ซึ่งก็เป็นเวลาทำงานของ B แล้ว

ดัชนีปริจเฉท *me⁴* ทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างวัจนกรรมแสดงการยืนยันเนื้อความซึ่งเป็นการคาดคะเนของผู้พูด ซึ่งผู้พูดแน่ใจว่าเหตุการณ์จะเป็นเช่นนั้น จากการพิจารณาตามหลักของเหตุผลและความเป็นไปได้ ผู้พูด A จึงคาดคะเนว่าสาเหตุที่ร้านไม่เปิด เนื่องจากเป็นเวลาเข้าเกินไป นอกจากหน้าที่หลักดังได้กล่าวมาแล้ว ดัชนีปริจเฉท *me⁴* ยังทำหน้าที่เป็นผู้เสนอความซึ่งเป็นการคาดคะเนสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ซึ่งเป็นเนื้อความที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้น ส่วนในระนาบสถานะของเนื้อหา *me⁴* แสดงว่า ผู้พูดมีสมมติฐานในการกล่าวถ้อยว่า สาเหตุที่ผู้พูดกล่าวเป็นสาเหตุที่ผู้ฟังสามารถทำความเข้าใจได้จากการตีความจากบริบทในการสนทนา ไม่ใช่ความรู้ใหม่ทั้งหมดที่เดียวเป็นความรู้ใหม่เฉพาะส่วนที่เป็นการคาดคะเนเกี่ยวกับหัวข้อที่สนทนากันอยู่ ซึ่งถ้าผู้พูดไม่กล่าวออกมาผู้ฟังก็จะไม่ทราบหรือไม่ทันนึกว่าผู้พูดมีความเห็นเป็นเช่นไร

6.1.3.5 *de⁴* เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงเจตนายืนยันกราน

หน้าที่รองแสดงบทบาทของผู้พูดว่าเป็นผู้สนองความในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบยังไม่รู้ในระนาบสถานะของเนื้อหา

de⁴ แสดงการยืนยันหรือยืนยันกรานเนื้อความของถ้อยคำ บอกข้อมูลที่มีความสำคัญเป็นข้อเท็จจริงหรือเป็นสิ่งที่ผู้ฟังควรรับทราบไว้ ผู้พูดใช้ *de⁴* ในฐานะที่เป็นผู้สนองความหรือเป็นผู้ชี้แจงความตอบความที่มีมาก่อน และผู้พูดมีสมมติฐานว่า ข้อมูลดังกล่าวเป็นความรู้ใหม่สำหรับผู้ฟัง ซึ่งผู้ฟังไม่เคยรู้หรือไม่ได้อยู่ในความคิดมาก่อน

ตัวอย่าง (74) บทสนทนา “ลัทธิเพเทระ” (บรรทัดที่ 216-220)

A: *lew³, əj¹ phom⁵ de⁴.*

ไอ้ ผม

dəj³ lu:k³ lə¹ jaŋ⁴?

ได้ ลูก หรือ ยัง

E: *phom⁵, (??)*

ผม

E: jaŋ¹ bo¹ aw¹ mi:⁴.

ยัง ไม่ เอา เมีย

kam² laŋ⁵, soŋ¹ ba:n³ ju:¹ de:¹ la:².

กำ ดัง ส่ง บ้าน อยู่

A: khɛ:⁴ bo² aw⁵ wa:⁴.

ha:⁴?

ทำไม ไม่ เอา

E: soŋ¹ ba:n³ ju:¹.

ส่ง บ้าน อยู่

A: thi:³ kuŋ¹ the:p³ ka:² le:⁵?

ที่ กรุง เทพ เหมอ

E: ə:².

ในบทสนทนา A เย้ยถาม E ถึงเพื่อนผู้ชายคนหนึ่งชื่อว่า "ผม" ซึ่งมีศักดิ์เป็นญาติกับ E ว่า ผมเป็นอย่างไร มีลูกหรือยัง E ตอบว่า ผมยังไม่เมียจะมีลูกได้อย่างไร A จึงเกิดความสงสัยว่าทำไมอายุขนาดนี้แล้วยังไม่มีเมีย E ซึ่งให้เหตุผลเพื่อให้ A หายกลางแกลงใจว่า ผมยังไม่เมียเพราะมีภาระต้องส่งบ้านอยู่ในตอนนี้ "กำดัง, ส่งบ้านอยู่ de:¹ ละ"

ดัชนีปริจเฉท de:¹ ในตัวอย่างนี้ทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างวัจนกรรมแสดงเจตนาว่าต้องการบอกข้อมูลที่มีความสำคัญให้ผู้ฟังรับรู้ ซึ่งผู้พูดคิดว่าผู้ฟังควรจะได้รับรู้ข้อมูลซึ่งเป็นข้อเท็จจริงดังกล่าว เพื่อว่าผู้ฟังจะได้เกิดความกระจ่างในสิ่งที่สงสัยและไม่เข้าใจ สำหรับในบริบทนี้ผู้พูด E นำเสนอข้อความซึ่งเป็นเหตุผลว่าเพราะสาเหตุใดผมจึงยังไม่มีภรรยา เพื่อแก้ข้อกังขาของผู้ฟัง A และเนื่องจากคำกล่าวของผู้พูด E เป็นการตอบคำถามของผู้ฟัง A ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นหน่วยผลิตลำดับที่ 2 (second pair) ในคู่ผลิตในการสนทนา แสดงให้เห็นว่าผู้พูดใช้ดัชนีปริจเฉท de:¹ ในฐานะที่เป็นผู้สนองความหรือเป็นผู้ตอบความที่มีมาก่อนนั่นเองเป็นการทำหน้าที่รองในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนาและจะเห็นได้ว่าข้อมูลซึ่งเป็นคำคมนั้นเป็นข้อมูลใหม่จริงๆสำหรับผู้ฟัง ซึ่งผู้ฟังไม่เคยรู้หรือไม่ได้อยู่ในความคิดมาก่อน จนกระทั่งได้ฟังความจากผู้พูดจึงหายข้องใจ ดังนั้น de:¹ จึงทำหน้าที่รองในระนาบสถานะของเนื้อหาด้วยอีกฐานะหนึ่ง

6.1.3.6 ə:² เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงเจตนาขึ้นกราน

หน้าที่รองแสดงบทบาทของผู้พูดว่าเป็นผู้สนองความในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบยังไม่รู้ในระนาบสถานะของเนื้อหา

ə:² แสดงการขึ้นกรานหรือยืนยันเนื้อความของถ้อยคำ บอกข้อมูลซึ่งเป็นข้อเท็จจริงให้ผู้ฟังทราบผู้พูดยืนยันและแน่ใจว่า ข้อมูลของผู้พูดเป็นสิ่งที่ถูกต้องต่างจากที่ผู้ฟังคิด ในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา ə:² แสดงว่าผู้พูดกล่าวถ้อยในฐานะที่เป็นผู้สนองตอบเนื้อความที่มีมาก่อนใน

เชิงขัดแย้งหรือตรงกันข้าม ส่วนในระนาบสถานะของเนื้อหา ย แสดงว่าในการกล่าวด้วยผู้พูดมี สมมติฐานว่า สาระที่ผู้พูดนำเสนอไม่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังมาก่อน เนื่องจากเป็นสาระซึ่ง ขัดแย้งกับสาระหรือความเชื่อเดิมของผู้ฟัง

ตัวอย่าง (75) บทสนทนา "ศัพท์เพทะ" (บรรทัดที่ 222-225)

B: ci² paj¹, pen¹ khon⁴ kuŋ¹ the:p³ le:w⁴ .

จะ ไป เป็น คน กรุง เทพ แล้ว

A: xi¹, bo² kho:j³ pho:³ ko⁴, ma:⁴ tha:s³ =
ไม่ ค่อย พบ มา ครั้ง
daj⁵ ka² bo² khe:j⁴ hen⁵ . le⁵ .

ไหน ก็ ไม่ เคย เห็น

E: ma:¹ yi⁴ la², we:¹ la:¹ ŋa:n⁴ cam² pen⁵ ka² . =

มา เว ลา งาน จำ เป็น

cam² pen⁵ ka² ma:⁵, wep⁴, ma:⁵, mɛ:³ le:ŋ⁴ mɛ:³ saw³ ka¹ kap² .

จำ เป็น ก็ มา แว็บ มา ตอน เย็น ตอน เช้า ก็ กลับ

ในขณะที่ A B และ E กำลังสนทนากันอยู่นั้น A ได้เฝ้าตาม E ถึงเพื่อนผู้ชายคนหนึ่ง ชื่อว่า "หม" ซึ่งเป็นเพื่อนกันมาตั้งแต่ยังเด็ก โดมาด้วยกัน อยู่ในละแวกบ้านเดียวกัน และเป็นญาติกับ E A อยากทราบว่า หมมีลูกมีภรรยาแล้วหรือยัง แล้วตอนนี้ทำอะไรอยู่ที่กรุงเทพ E จึงให้ข้อมูลว่าหมยังไม่มีเมียตอนนี้กำลังส่งบ้านที่กรุงเทพอยู่ จากข้อความดังกล่าวทำให้ B เข้าใจว่า หมจะไปตั้งถิ่นฐานอยู่กรุงเทพไม่กลับมาอยู่ชัชฎุมิแล้ว จะไปเป็นคนกรุงเทพ สาเหตุเนื่องจาก หมซื้อบ้านที่กรุงเทพนั่นเองที่ทำให้ B คิดว่า หมจะสร้างหลักปักฐานที่กรุงเทพ A ก็คิดเช่นเดียวกันกับ B จึงกล่าวว่า เพราะหมจะไม่อยู่กรุงเทพเป็นการถาวรเลยไม่กลับมาชัชฎุมิจึงไม่เคยเจอกันกับคน E จึงแย้งว่า "มาย สะ, แวบ, มา, ตอนเย็นตอนเช้าก็กลับ." หมกลับมาชัชฎุมิเวลา มีงานสำคัญมาถึงตอนเช้าตอนเย็นก็กลับ

ดัชนีปริจเฉท ย ทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม แสดงเจตนายืนยันด้วยคำที่มีเนื้อความขัดแย้งด้วยคำของผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดเห็นว่า ข้อความที่ผู้ฟังกล่าวหรือสิ่งที่ผู้ฟังคิดเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ผู้พูดจึงยืนยันและผู้ฟังด้วยการนำเสนอข้อเท็จจริงซึ่งตรงข้ามกับสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวออกมาในบริบทนี้ผู้ฟัง A กล่าวว่า หมไม่เคยกลับมาชัชฎุมิ ผู้พูด B ได้ฟังด้วยคำดังกล่าวแล้วไม่เห็นด้วยจึงแย้งว่าในความจริงแล้วหมกลับมาชัชฎุมิ แต่อยู่ไม่นานจึงไม่เจอกับผู้ฟัง A

นอกจากหน้าที่หลักซึ่งได้กล่าวมาแล้ว ดัชนีปริจเฉท *du'* ยังทำหน้าที่ในอีก 2 ระนาบดังนี้ในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา ผู้พูดใช้ *du'* ในฐานะที่เป็นผู้สนองความ เนื่องจากผู้พูดต้องการยืนยันข้อเท็จจริงซึ่งขัดแย้งกับข้อความที่มีมาก่อน และเนื่องจากสิ่งที่ผู้พูดกล่าวมีเนื้อความขัดแย้งกับสิ่งที่ผู้ฟังได้กล่าวมาก่อนหน้านั้น ในระนาบสถานะของเนื้อหา *du'* จึงแสดงให้เห็นว่า สิ่งที่ผู้พูดกล่าวเป็นข้อมูลใหม่สำหรับผู้ฟัง ซึ่งผู้ฟังไม่เคยรู้หรือไม่ได้อยู่ในความคิดมาก่อน เนื่องจากเป็นข้อมูลซึ่งขัดแย้งกับข้อมูลหรือความเชื่อเดิมที่ผู้ฟังมีอยู่

6.1.3.7 *du'* เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงเจตนายินกราน

หน้าที่รองแสดงบทบาทของผู้พูดว่าเป็นผู้เสนอความในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบนิกออกในระนาบสถานะของเนื้อหา

du' แสดงการยินกรานหรือยืนยันเนื้อความของถ้อยคำให้ผู้ฟังทราบว่า ผู้พูดต้องการการตอบสนองจากผู้ฟังตามแบบอย่างที่คุณพูดคาดไว้ คือถ้าผู้พูดแนะนำหรือชักชวนให้ผู้ฟังทำอะไร ผู้พูดยืนยันว่าต้องการให้ผู้ฟังทำตามเช่นนั้นจริงๆ

ตัวอย่าง (76) บทสนทนา “น้ำกับหลาน” (บรรทัดที่ 339-342)

A: paj² lo:ŋ² li:an⁴ i¹ jaŋ⁵ ka² wa:³ paj⁵, lew², pen² mu:⁴, no:ŋ³ puŋ⁵ pen² caŋ¹ daŋ⁵, =
ไป โรงเรียน อะไร ก็ ว่า ไป เร็ว เป็น เพื่อน น้อง นุ้ย เป็น อย่างไร
me⁴, waw³ ne:², waw³ kap² mu:⁴ caŋ¹ si:², lew⁴ khaw² lew⁴.

พูด หน่อย พูด กับ เพื่อน อย่าง นี้ เร็ว เข้า เร็ว

B: mu:² phen³ ka² li:⁴ thuk¹ khon¹.

เพื่อน เขา ก็ ดี ทุก คน

A: *e:², e:², waw³ du⁴, e:², lew⁴ waw³ ne:¹ me⁴,*

พูด เร็ว พูด หน่อย

ในบทสนทนานี้เป็นการสนทนาระหว่างนำสาว A กับหลานสาว โดยที่ A ต้องการให้หลานพูดหรือเล่าเรื่องอะไรก็ได้ แล้วคนจะอัดเทปเอาไว้ เนื่องจากหลานของ A เป็นเด็กขี้อาย A จึงต้องพูดนำว่า ให้หลานพูดถึงเรื่องเกี่ยวกับโรงเรียน เรื่องเพื่อนว่าเป็นอย่างไร ให้พูดคุยเหมือนพูดกับเพื่อนแต่เมื่อเด็กยังไม่พูด B ซึ่งเป็นแม่ของเด็กก็พูดนำเป็นตัวอย่างหนึ่งประโยคว่า เพื่อนนุ้ยเป็นคนดีทุกคน หลังจากนั้น A จึงจะยื่นคะยอให้หลานพูดต่อไปว่า “พูด*du⁴*, อ๊ะ, เร็ว พูดหน่อย *me⁴*.”

ดัชนีปริจเฉท *du'* ทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม แสดงเจตนายินกรานการชักชวนและยื่นคะยอให้ผู้ฟังทำตามในสิ่งที่ผู้พูดต้องการ ผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังสามารถกระทำสิ่งที่

ได้รับการชักชวนได้แม้ปกติผู้ฟังจะไม่เคยทำมาก่อนและผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำในสิ่งที่ตนชักชวนจริงๆ ในตัวอย่างนี้ ผู้พูด A ชักชวนให้ผู้ฟังพูดหรือเล่าเรื่องอะไรก็ได้เพื่อที่ตนจะอัดเทปเอาไว้ ผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังสามารถทำได้ แม้ผู้ฟังจะไม่เคยเล่าเรื่องบันทึกลงเทปมาก่อนก็ตามและเนื่องจากผู้พูดกล่าวถ้อยออกมาเพื่อชักชวนผู้ฟังให้ทำตามในสิ่งที่ตนบอก ในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา ผู้พูดใช้ *du* ในฐานะที่ผู้พูดเป็นผู้เสนอความหรือเป็นผู้ชักชวนนั่นเอง นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาจากเนื้อความที่มีมาก่อน จะเห็นได้ว่าผู้พูดได้เคยกล่าวข้อความซึ่งเป็นการชักชวนมาแล้ว และผู้ฟังก็ทราบแต่ยังไม่รับไปปฏิบัติ ในระนาบสถานะของเนื้อหา *du* จึงแสดงว่า คำชักชวนของผู้พูดเป็นข้อมูลซึ่งผู้ฟังเองก็ทราบที่อยู่แล้ว แต่ยังไม่ได้คิดจะปฏิบัติตามคำชักชวนดังกล่าวในขณะนั้น

6.1.4 ดัชนีปริจเฉททำหน้าที่หลักแสดงเจตนาโน้มหน้าใจ

*the*² เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงเจตนาโน้มหน้าใจ

หน้าที่รองแสดงบทบาทของผู้พูดว่าเป็นผู้เสนอความในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบยังไม่รู้ในระนาบสถานะของเนื้อหา

*the*² แสดงการโน้มหน้าใจผู้ฟังในลักษณะการแนะนำหรือชักชวนให้ผู้ฟังกระทำในสิ่งที่ผู้พูดต้องการร่วมกันกับผู้พูด เพราะผู้พูดเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี ถูกต้อง เหมาะสม และควรกระทำ แต่ผู้ฟังอาจจะไม่เห็นด้วยจึงต้องโน้มหน้าใจให้เห็นว่าเป็นผลดีแก่ตัวผู้ฟังเอง และเนื่องจากผู้พูดกล่าวถ้อยออกมาเพื่อโน้มหน้าใจให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความคิดเห็น ในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา *the*² จึงใช้ในฐานะที่ผู้พูดเป็นผู้เสนอความหรือเป็นผู้กล่าวชักชวนนั่นเองโดยในการกล่าวชวน ผู้พูดมีสมมติฐานว่า คำชักชวนของผู้พูดเป็นความรู้ใหม่สำหรับผู้ฟัง

ตัวอย่าง (77) บทสนทนา "สนทนาประสาหญิง" (บรรทัดที่ 12-13)

A: *ka*² pha:⁴ kan¹ paj⁵ le:j⁴ *na*² , paj¹ lew² ka² kap² ma:⁴ sa:m⁵ thum³ ku:a⁴ , =

พา กัน ไป เลย ไป แล้ว ก็ กลับ มา สาม ทุ่ม กว่า

kap² sa:m⁵ thum³ nan² *le*² . *lew*² fe:n⁴ law⁴ *na*² *ka*² *le:j*⁴ bo¹ ju:¹ , =

กลับ สาม ทุ่ม นั้น แพน เขา ไม่ อยู่

*ka*² *le:j*⁴ wa:¹ , of¹ l, kap² *the*² ,

ว่า กลับ

ในบทสนทนาข้างต้น ผู้พูด A กำลังเล่าถึงการเดินทางไปเยี่ยมพี่สาวของคนที่ยังหวัดอุปราชธานีว่าคนและแฟนเดินทางไปที่บ้านของพี่สาวเลยไม่ได้มีการนัดหมายไว้ล่วงหน้า เมื่อ

ไปถึงพบว่า ทั้งพี่สาวและพี่เขยของคนไม่มีใครอยู่บ้านเลย A จึงชักชวนแฟนให้เดินทางกลับ
ชัยภูมิทันทีที่ไปถึง หลังจากนั้นจึงพากันไปดักขี้นรถทัวร์อยู่ที่สถานีขนส่ง

ดัชนีปริจเฉท *the*² ทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม แสดงเจตนาของผู้พูด
ว่าต้องการโน้มน้าวชักชวน ให้ผู้ฟังปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้พูดต้องการ ผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังสามารถ
กระทำสิ่งที่ผู้พูดชักชวนให้ทำได้ ผู้พูดชักชวนให้ผู้ฟังทำตามความคิดของผู้พูด โดยไม่คำนึงว่า
ในขณะนั้นผู้ฟังคิด อย่างไรหรือคิดจะทำอย่างอื่นอยู่หรือไม่ ในตัวอย่างนี้ผู้พูด A เสนอความ
คิดและชักชวนให้แฟนของคนทำตามสิ่งที่ตนต้องการคือ เดินทางกลับชัยภูมิตั้งแต่บัดนี้ และ
เนื่องจากผู้พูดกล่าวด้วยออกมาเพื่อชักชวนผู้ฟังให้ทำตามในสิ่งที่ตนคิดและต้องการ ในระนาบ
กรอบผู้ร่วมสนทนา *the*² จึงถูกนำมาใช้ในฐานะที่ผู้พูดเป็นผู้เสนอความหรือเป็นผู้ชักชวนนั้น
เอง และเมื่อพิจารณาคำกล่าวชักชวนแล้วเห็นว่า เป็นการกล่าวชวนครั้งแรกของผู้พูด ดังนั้นใน
ระนาบสถานภาพของข้อมูล *the*² จึงแสดงว่า คำกล่าวของผู้พูดเป็นข้อมูลใหม่จริงๆซึ่งผู้ฟังไม่
เคยรู้หรือไม่ได้อยู่ในความคิดมาก่อนว่าผู้พูดมีความปรารถนาให้ตนกระทำเช่นนั้น จนกระทั่งได้
ฟังความจากผู้พูด

6.1.5 ดัชนีปริจเฉททำหน้าที่หลักแสดงเจตนาบ่นรำพึง

*no:*⁴ เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงเจตนาบ่นรำพึง

หน้าที่รองแสดงบทบาทของผู้พูดว่าเป็นผู้เสนอความในระนาบกรอบผู้ร่วม
สนทนา และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบที่ออกในระนาบสถานะของเนื้อหา

*no:*⁴ แสดงการบ่นรำพึงกับตัวเองของผู้พูดให้ผู้ฟังทราบ เป็นการถามซึ่งไม่ต้องการคำ
ตอบจากผู้ฟังอย่างแท้จริง หากแต่เป็นรูปคำถามที่แฝงเจตนาอื่น *no:*⁴ ทำหน้าที่รองใน 2
ระนาบคือ ระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนาแสดงว่า ผู้พูดกล่าวด้วยในฐานะที่เป็นผู้เสนอความ แสดง
ความรู้สึกและอารมณ์ของผู้พูด ส่วนระนาบสถานะของเนื้อหาผู้พูดมีสมมติฐานว่า ผู้ฟังพอจะมี
ความรู้รู้อยู่บ้างว่าผู้พูดกำลังบ่นถึงเรื่องอะไร เนื่องจากมีการสนทนาพูดคุยเรื่องดังกล่าวมาก่อน
แล้ว

ตัวอย่าง (78) บทสนทนา "สัพเพเทระ" (บรรทัดที่ 146-150)

A: cak⁴ nam¹ la¹ , o:ŋ¹ aw¹ be:p¹ dai⁵ di:¹ no:⁴ , san³ dok² wa:² .

ไม่รู้ ด้วย เขา แบบ ไทน ตี จัน

B: aw¹ be:p¹ mi:¹ fo:ŋ¹ na:m³ .

เขา แบบ มี ฟอง น้ำ

A: aw¹ mi:¹ fo:ŋ¹ na:m³ la² caŋ¹ di:⁵ , caŋ² dai³ sa:³ nam³ no:⁴ .
เขา มี ฟอง น้ำ ตี ได้ ใช้ ด้วย

E: pok² ka¹ t̃⁵, səj³ be:p² bo² mi:¹ fo:ŋ¹ na:m³. e:¹.

ปก ดิ ไซ้ แบบ ไม่ มี ฟอง น้ำ

A:

le:⁵ cak⁴ lew⁵,

ไม่รู้

ในตัวอย่างนี้เรื่องเดิมมีอยู่ว่า E ได้ให้वानให้ A ซื้ช็อกโกโบทมาให้โดยไม่ได้ระบุว่าต้องการช็อกโกโบทแบบไหนขนาดไหน A จึงช็อกโกโบทที่มีขนาดเล็ก และมีฟองน้ำมา ปรากฏว่าไม่ช็อกโกโบทอย่างที่ E ต้องการ เนื่องจาก E ต้องการขนาดใหญ่และไม่มีฟองน้ำ A จึงกล่าวว่า "ไม่รู้ละ, โธ้ย! เอาแบบไหนดี กอ:⁴, จั้หรือกวะ." จากคำกล่าวของ A จะเห็นได้ว่า A ไม่ได้มีเจตนาจะถามว่า เอาช็อกโกโบทแบบไหนจึงจะดีและเป็นทีพอใจของ E แต่ A ถามเพียงเพราะต้องการปนในทำนองรำพึงกับตัวเองถึงความเรื่องมากของ E เท่านั้นเป็นการถามที่ไม่ได้ต้องการคำตอบอย่างแท้จริง

ดัชนีปริจเฉท กอ:⁴ ในบริบทนี้มีหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างวัจนกรรมแสดงเจตนาปนรำพึงกับตัวเอง เป็นการถามซึ่งไม่ต้องการคำตอบจากผู้ฟังอย่างแท้จริง หากแต่เป็นการถามที่มีเจตนาอื่นแฝงอยู่คือ ผู้พูดต้องการปนเพื่อแสดงว่าตนรำคาญความเรื่องมากของผู้ฟังแต่ไม่กล้าแสดงออกในลักษณะที่ชัดเจนเนื่องจากผู้ฟังมีอาวุโสกว่า จึงแสดงออกมาในลักษณะของการปนรำพึงกับตัวเอง โดยการกล่าวประชดประชันลอยๆ ไม่เฉพาะเจาะจงว่าพูดกับใคร หลักฐานยืนยันว่าผู้พูดรำคาญหรือไม่พอใจผู้ฟังเห็นได้จากบทสนทนาที่ตามมา กล่าวคือ ไม่ว่าผู้ฟังจะพยายามหาเหตุผลใดมาอธิบายว่า ฟองน้ำแบบที่ตนต้องการคืออะไรผู้พูดก็ไม่รับฟัง

นอกจากหน้าที่หลักดังได้กล่าวมาแล้ว กอ:⁴ ยังทำหน้าที่รองในอีก 2 ระนาบคือ ระนาบกรอบผู้ร่วมแสดงบทบาทว่า ผู้พูดใช้ดัชนีปริจเฉท กอ:⁴ ในฐานะที่เป็นผู้เสนอการแสดงความรู้สึก กล่าวคือ ผู้พูดกล่าวถ้อยออกมาเพราะรู้สึกรำคาญและไม่พอใจเป็นการกล่าวถ้อยตอบสนองคำกล่าวของผู้อื่นที่มีมาก่อนหน้านี้ในลักษณะการประชดประชัน ส่วนในระนาบสถานะของเนื้อหา เนื่องจากการสนทนาถึงเรื่องที่กำลังกล่าวกันมาก่อนแล้ว สิ่งที่ผู้พูดกล่าวจึงเป็นข้อมูลซึ่งผู้ฟังพอรู้อยู่บ้าง แต่ผู้ฟังยังไม่ทราบหรือนึกถึงความรู้สึกของผู้พูดในขณะนั้นว่าผู้พูดไม่พอใจ

6.1.6 ดัชนีปริจเฉททำหน้าที่หลักแสดงเจตนาถึงความ

dua¹ เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงเจตนาถึงความ

หน้าที่รองแสดงบทบาทของผู้พูดว่าเป็นผู้เสนอความในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา และแสดงสถานะของเนื้อหาแบบยังไม่รู้ในระนาบสถานะของเนื้อหา

due¹ แสดงการแย้งความที่ผู้พูดได้รับมา แสดงให้ทราบว่า ความคิดหรือความเชื่อเดิมของผู้พูดต่างกับข้อมูลที่ได้รับมาภายหลังและทำให้ผู้พูดเกิดความรู้สึกขัดแย้ง และเนื่องจากผู้พูดมีความแน่ใจว่าความเชื่อเดิมของคนเป็นสิ่งที่ถูกต้องจึงกล่าวแย้ง เพื่อแสดงออกให้ผู้ฟังรับรู้เป็นการยืนยันความคิดหรือความเชื่อเดิมของผู้พูดที่มีอยู่ด้วย

ส่วนหน้าที่รองในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนา due¹ แสดงว่า ผู้พูดกล่าวถ้อยในฐานะที่เป็นผู้สนองความต่อเนื่องความที่มีมาก่อนในเชิงคัดค้านและไม่เห็นด้วย และในระนาบสถานะของเนื้อหาผู้พูดมีสมมติฐานว่า สารที่ผู้พูดกล่าวเพื่อคัดค้านความคิดของผู้ฟังเป็นความรู้ใหม่สำหรับผู้ฟังซึ่งผู้ฟังไม่เคยรู้และไม่คิดมาก่อน เนื่องจากเป็นข้อมูลซึ่งขัดแย้งกับความคิดหรือความเชื่อเดิมที่ผู้ฟังมีอยู่

ตัวอย่าง (79) บทสนทนา "ศัพท์เพเหระ" (บรรทัดที่ 135-138)

A: jaj¹ ew⁵ khɛ⁴ si¹ bo¹ ma: le:w¹ maŋ⁴, kha:w⁴ di:aw⁵ ma:⁴, kha:w⁴ di:aw⁵ kha:w⁴ =
ยาย แอ้ว คง จะ ไม่ มา แล้ว มั้ง คราว เดียว มา คราว เดียว คราว

di:aw⁵ kap², kha:w⁴ di:aw⁵ kap¹.

เดี๋ยว กลับ คราว เดียว กลับ

he⁴? phu:³ dej⁵?

ผู้ ไต่

E:

kit² ca² ka:n¹ je⁴.

กิจ การ เยอะ

B: pi:¹ maj¹ khaw⁵ bo¹ jut¹ ŋa:n⁴.

ปี ใหม่ เขา ไม่ หยุด งาน

A:

ju:² ju:¹ du:ɛ⁴, la:n³ kha:³ khaw⁵ toŋ³ ju:² =

หยุด อยู่ ร้าน ถ้า เขา ต้อง หยุด

ju:¹ le:w³ la² . _ ju:² ju:¹ le:w³ la¹ nɔ⁴ .

อยู่ แล้ว หยุด อยู่ แล้ว

A คาดการณ์ล่วงหน้า ในช่วงเทศกาลปีใหม่ทีสาวของคนจะไม่กลับมาเยี่ยมบ้านเกิดที่จังหวัดชัยภูมิเพราะกลับมาเยี่ยมบ้านครั้งใด ก็อยู่ไม่นานมาแล้วก็กลับไม่เคยพักค้างคืน E จึงกล่าวว่า คงจะไม่มาเพราะมีกิจการเยอะที่ต้องดูแล B แสดงความคิดเห็นว่า สาเหตุที่ทีสาวคนไม่มาเป็นเพราะว่า ร้านค้าไม่หยุดทีสาวของคนซึ่งดำเนินกิจการขนส่งสินค้าจึงหยุดงานไม่ได้ A ไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวของ B ที่ว่าร้านค้าไม่หยุดเพราะ A มีความคิดว่า ในช่วงเทศกาลร้านค้าส่วนใหญ่จะหยุดงานเพื่อให้ลูกจ้างกลับไปเยี่ยมบ้าน จึงกล่าวแย้ง B ว่า "หยุดอยู่ du:ɛ⁴, ร้านค้าเขาต้องหยุดอยู่แล้ว"

ดัชนีปริจเฉท *du:s'* ทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างวจนกรรม แสดงเจตนาคัดค้านหรือแย้งความ เป็นการถามซึ่งไม่ต้องการคำตอบจากผู้ฟังอย่างแท้จริง หากแต่เป็นการกล่าวถ้อยเพื่อบอกให้ผู้ฟังทราบว่า ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวออกมา เนื่องจากเป็นความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันกับความคิดของผู้พูดหรือความเชื่อเดิมที่ผู้พูดมีอยู่ ซึ่งผู้พูดมีความแน่ใจและเชื่อมั่นว่าสิ่งที่ตนคิดนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ส่วนสิ่งที่ผู้ฟังคิดเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และเนื่องจากผู้พูดใช้ *du:s'* แสดงการคัดค้านความคิดของผู้ฟังที่มีมาก่อนเพื่อจะบอกให้ผู้ฟังทราบว่า ผู้พูดไม่เห็นด้วยกับความคิดของผู้ฟัง ในระนาบกรอบคุณร่วมสนทนา

du:s' แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดกล่าวถ้อยในฐานะที่เป็นผู้เสนอความที่มีมาก่อนในเชิงคัดค้านและไม่เห็นด้วย ส่วนในระนาบสถานะของเนื้อหา จะเห็นว่าเนื้อความที่ผู้พูดกล่าวเพื่อคัดค้านความคิดของผู้ฟังเป็นข้อมูลใหม่สำหรับผู้ฟัง ซึ่งผู้ฟังไม่คาดคิดมาก่อน เนื่องจากเป็นข้อมูลซึ่งขัดแย้งกับข้อมูลหรือความคิดเดิมที่ผู้ฟังมีอยู่

6.1.7 ดัชนีปริจเฉททำหน้าที่หลักแสดงเจตนาถามย้ำ

ha' เป็นดัชนีปริจเฉทแสดงเจตนาถามย้ำ

หน้าที่รองแสดงบทบาทของผู้พูดว่าเป็นผู้เสนอความในระนาบกรอบคุณร่วมสนทนา แสดงการส่งผลัดในระนาบโครงสร้างผลัดและแสดงสถานะของเนื้อหาแบบนิกออกในระนาบสถานะของเนื้อหา

ha' แสดงการถามย้ำเพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังตอบคำถามที่ผู้พูดเอ่ยถามไป ผู้พูดต้องการบอกให้ผู้ฟังทราบว่าผู้พูดต้องการคำตอบอย่างจริงจังสำหรับคำถามซึ่งผู้ฟังยังไม่ได้ให้คำตอบ อาจเป็นเพราะผู้ฟังกำลังสนใจเรื่องอื่นอยู่จึงไม่ได้ยินคำถาม หรือในบางบริบทซึ่งผู้พูดได้ยินคำถามของผู้ฟังไม่ชัดเจนหรือได้ยินแต่ไม่เชื่อหูตนเองเพราะมันไม่น่าเป็นไปได้ ผู้พูดใช้ *ha'* แสดงเจตนาถามย้ำเพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังกล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่งให้ชัดเจน และเนื่องจากเป็นการถามที่ต้องการคำตอบ *ha'* จึงแสดงการส่งผลัดในการพูดให้แก่ผู้มีสิทธิ์พูดคนต่อไปด้วย ในการกล่าวถามย้ำผู้พูดมีสมมติฐานว่า ผู้ฟังทราบคืออยู่แล้วว่าผู้พูดถามเกี่ยวกับเรื่องอะไร แต่ผู้ฟังยังไม่คิดว่าจะตอบหรือไม่รู้ว่าต้องตอบผู้พูดจึงถามย้ำอีกครั้งหนึ่ง

ตัวอย่าง (80) บทสนทนา "น้ำกับหลาน" (บรรทัดที่ 364)

A: i¹ jaŋ⁵, pu⁵ wa: jaŋ⁵ kɔ², ?

อะไร ปูย ว่า อะไร

ในตัวอย่างนี้ผู้พูดได้ยินคำถามของผู้ฟังไม่ชัดเจน ผู้พูดจึงใช้ *ha'* แสดงเจตนาถามย้ำเพื่อกระตุ้นให้ผู้ฟังกล่าวซ้ำข้อความดังกล่าวให้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง . และเนื่องจากเป็นการถามที่

พรชัย มีหน้าที่ร้องในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนาแสดงว่าผู้พูดกล่าวด้วยในฐานะที่เป็นผู้เสนอคำถามให้ผู้ฟังพิจารณาตอบคำถาม และในขณะที่ถามผู้พูดมีสมมติฐานว่าสาระที่ผู้พูดถามนั้นเป็นความรู้เก่าของผู้ฟังและอยู่ในความนึกคิดของผู้ฟัง เนื่องจากก่อนหน้านี้มีการสนทนาถึงเรื่องดังกล่าวอยู่ และเมื่อถามคำถามจบผู้พูดจึงต้องส่งผลัดในการพูดให้ผู้ที่จะตอบคำถามกล่าวต่อไปอยู่แล้ว

ตัวอย่าง (83) บทสนทนา "สนทนาประสาหญิง" (บรรทัดที่ 30-35)

A: khon⁴ ta:j⁵ ka² ha:m³ kl:aw¹ khaw² le⁵?

คน ตาย ก็ ห้าม เกี่ยว ข้าว เหมอ

B: bo² me:n³.

ไม่ ใช่

D: ka² man⁴ ka² ta:j⁵ ja:t³ kan¹ ne², haw⁴ sa¹ pa:j⁵ ,het⁴ te¹ wa:n⁴ ju¹ bo¹ =

มัน ก็ ตาย ญาติ กัน

เรา จะ ไป ทำ แต่ งาน อยู่ ไม่

A: o⁵.

D: bo³ kan⁵ daj¹ ca:n¹ daj⁵ la².

ดู กัน ได้ อย่ง ไร

A: nak⁴ wa¹ phen³ ta:j⁵ lew¹ bo¹ haj¹ ki:aw¹ khaw².

นึก ว่า เขา ตาย แล้ว ไม่ ให้ เกี่ยว ข้าว

B: ka² lu:n⁴ du:a³ ne².

ลุง ตัว

A: bo¹, o¹!

D: sa⁵ ja:t³, sa⁵ ja:t³.

สาย ญาติ สาย ญาติ

A: sa⁵ ja:t³ wa¹ te¹.

สาย ญาติ

เมื่อ D กับ B เล่าให้ A ฟังว่า ยังเกี่ยวข้าวไม่เสร็จเพราะมีการตายเกิดขึ้น A เกิดความสงสัยจึงถามว่าถ้ามีคนตายตามประเพณีเขาห้ามเกี่ยวข้าวหรืออย่างไร D กับ B จึงชี้แจงว่า สิ่งที่ A คิดนั้นไม่ถูกต้องถ้ามีคนตายก็ไม่มีการห้ามไม่ให้เกี่ยวข้าว แต่บังเอิญว่าผู้ตายเป็นญาติกับ D และ B มีศักดิ์เป็นลุง D และ B จึงต้องไปช่วยงานศพ ทำเพิกเฉยไม่ได้จึงจำเป็นต้องไปช่วยงานศพเลยทำให้ไม่มีเวลาเกี่ยวข้าวและเกี่ยวข้าวไม่เสร็จตามเวลาที่ควรจะเป็น ภายหลังจาก A ได้

ฟังคำอธิบายจาก D และ B แล้ว A ก็สามารถสรุปเหตุที่ทำให้เกี่ยวข้าวไม่ได้ว่าเป็นเพราะคนตายเป็นญาติกันตั้งคำถามว่า “ตายญาติ wa:’ te:’”.

ดัชนีปริจเฉท wa:’ te:’ทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างวัจนกรรม แสดงเจตนาถามทดสอบความเข้าใจที่ได้จากการสรุปความตามและผู้พูดได้รับฟังจากผู้ฟัง ผู้พูดแสดงเจตนาถามเพื่อขอคำยืนยันจากผู้ฟังว่า ข้อสรุปดังกล่าวตามที่ผู้พูดคิดเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เป็นการถามที่ผู้พูดต้องการความแน่ใจว่าผู้พูดเข้าใจถูกต้องตามความเป็นจริง ในตัวอย่างนี้ ผู้พูด A ต้องการคำยืนยันจากผู้ฟัง B ว่า การที่ตนสรุปสาเหตุที่ทำให้เกี่ยวข้าวไม่เสร็จว่าเป็นเพราะคนตายเป็นญาติกับ D และ B นั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง นอกจากนั้นดัชนีปริจเฉท wa:’ te:’ยังทำหน้าที่รองในระนาบกรอบผู้ร่วมสนทนาแสดงว่าผู้พูดใช้ดัชนีปริจเฉท wa:’ te:’ในฐานะที่เป็นทั้งผู้เสนอความ กล่าวคือ เป็นผู้ถามคำถาม เพื่อตรวจสอบว่าข้อสรุปความเข้าใจของผู้พูดถูกต้องหรือไม่ และเนื่องจากการถามเพื่อให้ผู้ฟังกล่าวยืนยันข้อความเดิมอีกครั้งหนึ่ง wa:’ te:’จึงทำหน้าที่รองในระนาบสถานการณ์ของเนื้อหาอีกระนาบหนึ่ง โดยแสดงว่า สิ่งที่ผู้ฟังถามเป็นสาระที่อยู่ในความนึกคิดของผู้ฟังอยู่แล้วในขณะนั้นและเป็นความรู้เก่าของผู้ฟัง เนื่องจากผู้ฟังเคยเฝ้าถึงเรื่องดังกล่าวให้ผู้พูดทราบแล้วครั้งหนึ่งและผู้พูดก็พอจะทราบแล้วเพียงแต่ต้องการถามทดสอบเพื่อความแน่ใจอีกครั้ง

6.2 ตำแหน่งในการปรากฏของดัชนีปริจเฉทโครงสร้างวัจนกรรม

จากการศึกษาพบว่าดัชนีปริจเฉทซึ่งทำหน้าที่หลักในระนาบโครงสร้างวัจนกรรมมีการปรากฏในตำแหน่งต่างๆสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๗ แสดงภาพรวมของกรรไกรกึ่งของคัมพริองแทนในระนาบโครงสร้างวลีกรรไกร

หน้าที่หลัก	ตำแหน่ง การปรากฏ ตัวประกอบ	ต้นหลัก	ท้ายหลัก	เป็นหลัก	ต้นTCU	ท้ายTCU	เป็นTCU	หน้า	หน้า	หน้า	หลัง	หลัง	หลัง
								นาม นามวลี	ภาค แสดง	หน้า อนุภาค	นาม นามวลี	วิเศษณ์ วลี	อนุ ภาค
ข้อความสนใจ	na ⁴				X	X	X			X	X	X	X
	de: ⁴				X	X	X			X	X	X	X
	ko ²					X							X
ขอการ สนับสนุน	no ⁴			X		X	X						X
	hen ⁴ bo ²		X										X
ยื่นกรรไกร	si ²					X	X						X
	lew ²					X							X
	phot ³					X							X
	me ²					X	X						X
	de ⁴					X							X
	ti ⁴					X							X
	du ⁴					X	X						X
โน้มน้าวใจ	the ²	X				X	X						X
บ่นว่าสิ่ง	no: ⁴					X							X
แย้งความ	dua ¹					X							X
ถามทดสอบ ความเข้าใจ	wa: ¹ ti ¹		X	X			X						
ตามซ้ำ	ha ⁴		X			X							X

6.3 สรุป

การแสดงให้เห็นหลักและหน้าที่รองของดัชนีปริจเฉทในระนาบโครงสร้างวิศวกรรมอาจสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๘ แสดงภาพรวมของกรณีสองหน้าหลักของคำประโยคในระนาบโครงสร้างวงกรม

ระนาบโครงสร้างวงกรม							
ข้อความสนใจ	ขอการสนับสนุน	ยื่นกรณ	โน้มน้าวใจ	บ่นรำพึง	แย้งความ	ถามซ้ำ	ถามทดสอบ
na ⁴	no ⁴	si ² , lew ²	the ²	no: ⁴	dua ¹	wa: ¹ ti ¹	ha ⁴
de: ⁴	hen ⁴ bo ²	pho:t ³ , me ²					
ko ²		de ⁴ , ti ⁴ , du ⁴					

ตารางที่ ๙ แสดงภาพรวมของการแบ่งหน้ากรณีสองคำประโยคในระนาบโครงสร้างวงกรม

หน้าที่หลัก	ดัชนีบริจเฉด	หน้าที่รอง			
		ระนาบโครงสร้างเนื้อความ	ระนาบโครงสร้างผลัด	ระนาบการตอบผู้ร่วมสนทนา	ระนาบสถานะของเนื้อหา
ข้อความสนใจ	na ⁴		(ส่งผลัด)	ผู้เสนอความ	निकออก (คิดอยู่)
	de: ⁴		(ส่งผลัด)	ผู้เสนอความ	निकออก (คิดอยู่)
	ko ²			ผู้เสนอความ	निकออก
ขอการสนับสนุน	no ⁴		ส่งผลัด	ผู้เสนอความ	คิดอยู่
	hen ⁴ bo ²		ส่งผลัด	ผู้เสนอความ	คิดอยู่
ยื่นกรณ	si ²			ผู้เสนอความ	निकออก
	lew ²			ผู้เสนอความ	निकออก
	pho:t ³			ผู้เสนอความ	ยังไม่
	me ²			ผู้เสนอความ	निकออก
	de ⁴			ผู้เสนอความ	ยังไม่
	ti ⁴			ผู้เสนอความ	ยังไม่
	du ⁴			ผู้เสนอความ	निकออก
โน้มน้าวใจ	the ²			ผู้เสนอความ	ยังไม่
บ่นรำพึง	no: ⁴			ผู้เสนอความ	निकออก
แย้งความ	dua ¹			ผู้เสนอความ	ยังไม่
ถามทดสอบ	wa: ¹ ti ¹		ส่งผลัด	ผู้เสนอความ	คิดอยู่
ถามซ้ำ	ha ⁴		ส่งผลัด	ผู้เสนอความ	निकออก